

Мр Алексеј ТИМОФЕЈЕВ
Институт за новију историју Србије

**Међународна радионица „Успомене на Велики рат у
источној и централној Европи, 1918–1939”, Будимпешта,
23–25. марта 2007.**

Историјски факултети Универзитета у Саутемптону, Европског универзитета и Централноевропског универзитета су организовали међународну радионицу посвећену успоменама на I светски рат у источној и централној Европи у међуратном добу. Радионица је била одржана у Будимпешти 23–25. марта 2007.

Циљ рада је био покушај да се пронађу и проуче сличности и разлике у овим успоменама у региону, да се пронађе њихова динамика развоја у послератном и каснијем добу, као и да се утврди место ових сећања у стварању секуларних националних држава у Европи.

У раду су учествовали историчари и историчари уметности како из самог региона (Будимпешта, Праг, Ст.-Петербург, Софија, Београд, Љубљана, Копер, Букурешт) тако и бројни учесници из земаља западне Европе (Белфаст, Оксфорд, Саутемптон, Париз, Јена, Портсмут, Даблин) и Северне Америке (Њу Мексико).

Посебну вредност за истраживаче је имало уводно излагање проф. др Кејта Цефрија из Белфаста који је задао радионици опште европске смернице. Непосредне теме и дискусија су се тичале: локалних ритуала у комеморацији, подизања и очувања националних и локалних споменика везаних за жртве рата. Политичко значење цивилних комеморација у оквиру стварања идеја националних држава нашло се како у оквиру тема повезаних за дневнополитичке сврхе тако и у осврту на екстремну левицу и десницу, њихова специфична тумачења I светског рата и одраза ових идеја на ратне успомене у друштву држава централне и источне Европе. Посебну пажњу више истраживача је привукла амбивалентна улога националних мањина (Јевреја, Словенаца, Мађара, Немаца, Пољака, Украјинаца и Руса) у комеморацијама и везаност успомена припадника мањина за матичну заједницу. У бројним радовима пажња је била посвећена улози женских и породичних успомена на погинуле и начинима превазилажења психичких траума везаних за губитке драгих особа. Неколико радова се бавило проучавањем посебних група (омладински покрети, локалне заједнице, ветерански савези) и њихових покушаја да негују своје визије рата кроз ритуале и споменике.

Радионица је дала сигуран допринос развоју идеја о компаративном прилазу историјским студијама у региону. На крају рада организатори су изнели визију о организацији сличних радионица у оквиру пројекта проучавања успомена на Први светски рату у централној, источној и југоисточној Европи у Букурешту и Београду.